

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

The Community Participation to Promote A New Normal Learning Society of Primary School at Sa Kaeo Province

อุดมลักษณ์ คงคาเนรมิตร
Udomluck Kongkaneromit

นักวิชาการอิสระ
Freedom Academician

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว และ 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ที่ส่งผลต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 113 คน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 94 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 207 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 1 ฉบับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น

ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และข้อมูลมีการกระจายตัวน้อย 2) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และข้อมูลมีการกระจายตัวน้อย และ 3) รูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นรายบุคคล รูปแบบการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายของผู้ปกครองนักเรียน รูปแบบการมีส่วนร่วมกับกลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และรูปแบบการมีส่วนร่วมในการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน การเข้ามามีส่วนร่วมโดยความสมัครใจหรืออาสาสมัคร และการมีส่วนร่วมโดยการชักจูงหรือชักชวน การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา การให้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา และการให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ส่งผลต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ที่ระดับนัยสำคัญ .05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา, สังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่

ABSTRACT

The purposes of the research were to 1) study a new normal learning society of primary school at Sa Kaeo province, 2) study the community participation in a new normal learning of primary school at Sa Kaeo province, and 3) study the community participation

in a new normal learning affecting a new normal learning society of primary school at Sa Kaeo province. The sample of 207 school directors was selected by simple random sampling. The research instrument was five level scale type questionnaire. Statistics used in data analysis were mean, standard deviation, and linear regression analysis.

The results showed that 1) a new normal learning society of primary school at Sa Kaeo province was at the quite a lot level with low variance, 2) the community participation in a new normal learning of primary school at Sa Kaeo province was at the quite a lot level with low variance, 3) the community participation in a new normal learning were individual participation, network of parents, network of small and micro community enterprise, participate in monitoring and controlling operations, voluntary participation, invitation to participate, participate in set education standards, participate in education development plan, and participate in learning management, affecting a new normal learning society of primary school at Sa Kaeo province, significant at the .05 level.

Keywords: community participation in a new normal learning; New normal learning society

บทนำ

มิติใหม่ทางการศึกษาของประเทศไทยจากการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิต เกินกว่าที่จะใช้ความรู้ที่สะสมมาในช่วงวัยเรียนมาช่วยได้ การศึกษาที่บุคคลได้รับเมื่ออยู่ในช่วงวัยเรียนนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของชีวิตเท่านั้น อาจเรียกว่าเป็นพื้นฐานการเรียนรู้และใช้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บุคคลแสวงหาความรู้ได้ต่อไป ประเด็นที่น่าสนใจคือ ในสถานการณ์เช่นนี้ โรงเรียนประถมศึกษาจะสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่จากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แนะนำโดยกระทรวงศึกษาธิการ 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) On-site เรียนที่โรงเรียน โดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) 2) On-air เรียนผ่านมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ DLTV 3) On-demand เรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ 4) On-line เรียนผ่านอินเทอร์เน็ต และ 5) On-hand เรียนที่บ้านด้วยเอกสาร เช่น หนังสือ แบบฝึกหัดใบงาน ในรูปแบบผสมผสาน หรืออาจใช้วิธีอื่น ๆ เช่น วิद्य เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2564) เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการรับมือกับการแพร่ระบาดระลอกใหม่นี้ ได้อย่างไร เพราะการจัดการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม และการเรียนออนไลน์ที่ผ่านอินเทอร์เน็ต ให้ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพสูงสำหรับผู้เรียนทุกคน ล้วนต้องพึ่งพาหลายปัจจัย เช่น ความพร้อมด้านเทคโนโลยี ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ความพร้อมของครอบครัวและนักเรียนในการเรียนรู้จากที่บ้าน ซึ่งมีต้นทุนที่ครอบครัวผู้เรียนต้องจ่าย ทั้งค่าอินเทอร์เน็ต ค่าอาหารกลางวัน ต้นทุนค่าเสียโอกาสของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่ต้องใช้เวลาดูแล การเรียนของลูกแทนการทำงานหารายได้ และต้นทุนค่าเสียโอกาสของผู้เรียนจากการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม และการเรียนออนไลน์ที่ผ่านอินเทอร์เน็ต ที่งานวิจัยจำนวนไม่น้อยบ่งชี้ว่า ก่อให้เกิดผลลัพธ์ต่ำกว่าการเรียนตามปกติกับครูในห้องเรียน (ณิชา พิทยาพงศกร 2563) ดังนั้น การสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมจึงน่าจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ครั้งนี้ได้ ดังที่ สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (2562) ได้ระบุถึงการมีส่วนร่วมไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ

ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และ มีคุณภาพ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ (1) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับ ทุกประเภท โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา และ (2) การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวยุ และชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้ให้ความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยมีประเด็นปฏิรูปที่สำคัญ คือ การสร้างความร่วมมือ ระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนเพื่อการจัดการศึกษาด้วย

โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ในการกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2 ได้กำหนดกลยุทธ์ส่งเสริมการจักระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเชิงรุกของทุกภาคส่วนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 โดยหนึ่งในจุดเน้นสำคัญ คือ จุดเน้น ICT ต้องเหนือชั้น (Superior in ICT) ซึ่งถือเป็นการจัดการความรู้อีกหนึ่งรูปแบบที่ทรงพลังในการสร้างเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ ประกอบไปด้วยหลักการ 3 ส่วน ได้แก่ 1) ทิศทางตามวิสัยทัศน์ (Knowledge Vision) คือ เป้าหมายของการจัดการความรู้ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) เป็นหัวใจและเป็นส่วนที่ยังต้องทำให้เกิดบรรยากาศในการแลกเปลี่ยน ทำให้ผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง มีใจยินยอมและพร้อมที่จะแบ่งปันและเรียนรู้ร่วมกัน และ 3) คลังความรู้ (Knowledge Asset) เป็นชุดความรู้ที่เก็บสะสมไว้เป็นคลังความรู้ หรือชุมชนความรู้ โดยจัดแบ่งหมวดหมู่ให้เป็นระบบเพื่อสะดวกในการเรียกใช้ มีการระบุแหล่งข้อมูล หรือชื่อบุคคลอ้างอิง ซึ่งสามารถใช้ ICT มาช่วยในการจัดการและเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนที่ทรงพลังก่อให้เกิดการปรับใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวยุ และชุมชน ในการจัดการศึกษาที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ จึงทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ในการกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2 ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 จะเป็นไปได้ด้วยดี

ประเด็นที่น่าสนใจ คือ โรงเรียนประถมศึกษาจะใช้การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวยุ และชุมชน มาสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ จากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แนะนำโดยกระทรวงศึกษาธิการ 5 รูปแบบ ให้ได้อย่างเป็นรูปธรรมได้อย่างไร เพราะที่ผ่านมามีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษามากกว่า 20 ปี แต่ยังไม่เห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนสักเท่าใด (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ 2561) ซึ่งประเด็นนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้ศึกษารูปแบบและกลไกการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและสมัชชาการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังที่พบในกรณีศึกษาของประเทศฟินแลนด์ ที่เน้นความเป็นอิสระในระดับท้องถิ่นให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการกำหนดและกำกับนโยบายการศึกษาในระดับชาติและความร่วมมือเชิงพื้นที่เกิดการบูรณาการเพื่อการจัดการศึกษาและการจัดการทรัพยากรการศึกษาเชิงพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ แต่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม และการเรียนออนไลน์ที่ผ่านอินเทอร์เน็ต ให้ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพสูงสำหรับผู้เรียนในบริบทเชิงพื้นที่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก บางครอบครัวยุ ผู้ปกครองไม่พร้อมสนับสนุนบุตรหลานในกรณีที่ต้องเรียนที่บ้าน ได้อย่างไร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้ เพื่อมุ่งให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564)

ในการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ที่สามารถนำไปปรับแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ให้สามารถลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงอุปกรณ์ดิจิทัล ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างสูงสุดเต็มตามศักยภาพภายใต้ข้อจำกัดในทุก ๆ ด้าน ที่เรายุทธศาสตร์ต้องเผชิญร่วมกันในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ครั้งนี้ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ที่ส่งผลต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้ คือ

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ส่งผลต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว
2. วิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ส่งผลต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว
3. ลักษณะของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ส่งผลต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว
4. กลไกการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ส่งผลต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 159 คน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 124 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 283 คน

1.2 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 113 คน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 94 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 207 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นทำการสุ่มเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว และ 2) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

3. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ครั้งนี้ มีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

3.1 เนื้อหาการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ มีดังนี้

3.1.1 การกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความเหมาะสมต่อการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคใหม่ ได้แก่ (1) On-site เรียนที่โรงเรียน โดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) (2) On-air เรียนผ่านมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ DLTV (3) On-demand เรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ (4) On-line เรียนผ่านอินเทอร์เน็ต และ (5) On-hand เรียนที่บ้านด้วยเอกสาร เช่น หนังสือ แบบฝึกหัดใบงาน ในรูปแบบผสมผสาน หรืออาจใช้วิธีอื่น ๆ เช่น วิทยู เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2564)

3.1.2 การแลกเปลี่ยนความรู้ ได้แก่ (1) ความรู้เชิงข้อเท็จจริง (2) ความรู้ที่เชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริง (3) ความรู้เชิงเหตุผลของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ และ (4) ความรู้ในเชิงความคิดสร้างสรรค์ริเริ่มที่ต้องการให้เกิดการแก้ปัญหาและทำให้ดีขึ้น (วารสาร สันถาวร 2553) (ณัฐริกา ก้อนเงิน 2558)

3.1.3 การจัดการคลังความรู้ ได้แก่ (1) การออกคู่มือคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (2) การใช้แพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ อาทิ Zoom, Google Meet, Microsoft Team เป็นต้น (3) การออกแบบการเรียนการสอนในลักษณะยืดหยุ่นด้วยการให้ทางเลือกที่หลากหลายกับผู้เรียน และ (4) สร้างเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น (วารสาร สันถาวร 2553) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2563)

3.2 เนื้อหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ มีดังนี้

3.2.1 รูปแบบการมีส่วนร่วม ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมเป็นรายบุคคล (2) การมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา (3) การมีส่วนร่วมกับเครือข่ายของผู้ปกครองนักเรียน (4) การมีส่วนร่วมกับศิษย์เก่า (5) การมีส่วนร่วมกับกลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (6) การมีส่วนร่วมกับประชาชนทั่วไปในชุมชน (7) การให้คำปรึกษาหารือหรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน (8) การเข้าร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ (9) การเข้าร่วมในการปฏิบัติงาน และ (10) การมีส่วนร่วมในการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน (Hoy and Miskel 2001) (จิณฉวีตร ปะโคทั้ง 2549)

3.2.2 วิธีการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ (1) การเข้ามามีส่วนร่วมโดยความสมัครใจหรืออาสาสมัคร (2) การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักจูงหรือชักชวน (ปารณทัตต์ แสนวิเศษ 2555)

3.2.3 ลักษณะของการมีส่วนร่วม ได้แก่ (1) การสำรวจความต้องการและการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน (2) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา (3) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์พันธกิจ (4) ดำเนินการจัดการเรียนการสอน (5) ประเมินผล และ (6) การร่วมรับผลประโยชน์ (ปารณทัตต์ แสนวิเศษ 2555)

3.2.4 กลไกการมีส่วนร่วม ได้แก่ (1) กลไกเชิงระบบ (2) กลไกการประสาน และ (3) กลไกการจัดการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2562)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกได้เป็น 2 ตอน ดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 13 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.821

4.2 ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 21 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.805

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ขอความร่วมมือจาก อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 113 คน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 94 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 207 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

5.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเดินทางไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2 ด้วยตนเอง เพื่อนำหนังสือแนะนำตนเอง และแบบสอบถาม พร้อมซองเปล่าติดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัย เพื่อให้ผู้ตอบมีความสะดวกในการส่งกลับคืนผู้วิจัยได้ทันทีไปใส่ในซองรับเอกสารของแต่ละโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2

5.3 ผู้วิจัยรอรับเอกสารส่งกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นทำการตรวจความเรียบร้อย และความสมบูรณ์ในการให้ข้อมูล โดยหากพบว่าแบบสอบถามชุดใดที่กลุ่มตัวอย่างตอบไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่ต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 หาคุณภาพของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

6.2 พรรณนาการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.3 พรรณนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.4 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สมการถดถอย (Regression Analysis)

ผลการดำเนินงานวิจัย

1. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

ด้านที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน	4.13	0.51	ค่อนข้างมาก
2	การแลกเปลี่ยนความรู้	4.02	0.73	ค่อนข้างมาก
3	การจัดการคลังความรู้	3.90	0.80	ค่อนข้างมาก
รวมเฉลี่ย		4.07	0.62	ค่อนข้างมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และข้อมูลมีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X} = 4.07$; $SD = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.13$; $SD = 0.51$) ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ ($\bar{X} = 4.02$; $SD = 0.73$) และด้านการจัดการคลังความรู้ ($\bar{X} = 3.90$; $SD = 0.80$) ตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

ด้านที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	รูปแบบการมีส่วนร่วม	4.15	0.67	ค่อนข้างมาก
2	วิธีการเข้ามามีส่วนร่วม	3.98	0.68	ค่อนข้างมาก
3	ลักษณะของการมีส่วนร่วม	3.95	0.75	ค่อนข้างมาก
4	กลไกการมีส่วนร่วม	4.08	0.69	ค่อนข้างมาก
รวมเฉลี่ย		3.94	0.52	ค่อนข้างมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และข้อมูลมีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X} = 3.94$; $SD = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมากทุกด้าน โดยสามารถ

เรียงลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านรูปแบบการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.15$; $SD = 0.67$) ด้านกลไกการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.08$; $SD = 0.69$) ด้านวิธีการเข้ามามีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.98$; $SD = 0.68$) และด้านลักษณะของการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.95$; $SD = 0.75$) ตามลำดับ

3. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย แสดงดังตารางที่ 3-5

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ห่ออำนาจพยากรณ์ของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ แต่ละตัวที่สามารถพยากรณ์การส่งผลกระทบต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่	b	S.E.	β	t	p-value
ค่าคงที่	1.258	0.230	-	5.460	0.000*
รูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นรายบุคคล ($X_{1,1}$)	0.209	0.039	0.318	5.409	0.000*
รูปแบบการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ($X_{1,2}$)	0.021	0.044	0.031	0.485	0.628
รูปแบบการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายของผู้ปกครองนักเรียน ($X_{1,3}$)	0.145	0.046	0.207	3.178	0.002*
รูปแบบการมีส่วนร่วมกับศิษย์เก่า ($X_{1,4}$)	-0.040	0.048	-0.048	-0.846	0.399
รูปแบบการมีส่วนร่วมกับกลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ($X_{1,5}$)	0.204	0.046	0.308	4.436	0.000*
รูปแบบการมีส่วนร่วมกับประชาชนทั่วไปในชุมชน ($X_{1,6}$)	-0.002	0.043	-0.003	-0.057	0.955
รูปแบบการให้คำปรึกษาหารือหรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ($X_{1,7}$)	0.079	0.045	0.115	1.748	0.082
รูปแบบการเข้าร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ ($X_{1,8}$)	0.031	0.042	0.044	0.736	0.463
รูปแบบการเข้าร่วมในการปฏิบัติงาน ($X_{1,9}$)	-0.026	0.041	-0.036	-0.640	0.523
รูปแบบการมีส่วนร่วมในการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน ($X_{1,10}$)	0.101	0.047	0.122	2.150	0.033*
R = 0.767, R ² = 0.589, S.E.est = 0.402, F = 28.061					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ที่นำมาวิเคราะห์ 10 ตัวแปร พบว่า มี 4 ตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์การส่งผลกระทบต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ รูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นรายบุคคล รูปแบบการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายของผู้ปกครองนักเรียน รูปแบบการมีส่วนร่วมกับกลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และรูปแบบการมีส่วนร่วมในการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ทั้ง 4 ตัวดังกล่าว เป็นตัวแปรพยากรณ์มีค่าเท่ากับ 0.589 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 58.90 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Standard Error) 0.402

ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y = 1.258 + 0.209(X_{1.1}) + 0.145(X_{1.3}) + 0.204(X_{1.5}) + 0.101(X_{1.10})$$

และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z_y = 0.318(Z_{1.1}) + 0.207(Z_{1.3}) + 0.308(Z_{1.5}) + 0.122(Z_{1.10})$$

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ แต่ละตัวที่สามารถพยากรณ์การส่งผลกระทบต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

วิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่	b	S.E.	β	t	p-value
ค่าคงที่	2.104	0.226	-	9.295	0.000*
การเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจหรืออาสาสมัคร ($X_{2.1}$)	0.234	0.046	0.316	5.045	0.000*
การมีส่วนร่วมโดยการชักจูงหรือชักชวน ($X_{2.2}$)	0.255	0.048	0.333	5.325	0.000*
R = 0.524, R ² = 0.275, S.E.est = 0.523, F = 38.672					

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์วิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ที่นำมาวิเคราะห์ 2 ตัวแปร พบว่า มี 2 ตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์การส่งผลกระทบต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ การเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจหรืออาสาสมัคร และการมีส่วนร่วมโดยการชักจูงหรือชักชวน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อใช้วิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ทั้ง 2 ตัวดังกล่าว เป็นตัวแปรพยากรณ์มีค่าเท่ากับ 0.275 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 27.50 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Standard Error) 0.523

ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y = 2.104 + 0.234(X_{2.1}) + 0.255(X_{2.2})$$

และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z_y = 0.316(Z_{2.1}) + 0.333(Z_{2.2})$$

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของลักษณะของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ แต่ละตัวที่สามารถพยากรณ์การส่งผลกระทบต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียน ประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

ลักษณะของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่	b	S.E.	β	t	p-value
ค่าคงที่	1.902	.276	-	6.894	.000*
การให้มีส่วนร่วมในการสำรวจความต้องการและการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ($X_{3,1}$)	.050	.045	.078	1.123	.263
การให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ($X_{3,2}$)	.216	.048	.328	4.496	.000*
การให้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์พันธกิจ ($X_{3,3}$)	.136	.050	.207	2.747	.007*
การให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($X_{3,4}$)	.111	.055	.155	2.023	.044*
การให้มีส่วนร่วมในการประเมินผล ($X_{3,5}$)	.042	.043	.062	.963	.337
การให้มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($X_{3,6}$)	-.003	.051	-.004	-.056	.956
R = 0.625, R ² = 0.391, S.E.est = 0.484, F = 21.407					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ลักษณะของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ที่นำมาวิเคราะห์ 6 ตัวแปร พบว่า มี 3 ตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์การส่งผลกระทบต่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ การให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา การให้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และการให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ ทั้ง 3 ตัวดังกล่าว เป็นตัวแปรพยากรณ์มีค่าเท่ากับ 0.391 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 39.10 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Standard Error) 0.484

ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y = 1.902 + 0.216(X_{3,2}) + 0.136(X_{3,3}) + 0.111(X_{3,4})$$

และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z_y = 0.328(Z_{3,2}) + 0.207(Z_{3,3}) + 0.155(Z_{3,4})$$

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการสร้างสรรค์แห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และข้อมูลมีการกระจายตัวน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ และด้านการจัดการคลังความรู้ ตามลำดับ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสระแก้ว สามารถกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 โดยเริ่มที่การให้ความรู้ (Knowledge) ตามที่หลักสูตรกำหนดด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบ On-demand หรือเรียนผ่านแอปพลิเคชัน ต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนแบบ On-line หรือเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น Zoom, Google Meet, Microsoft Team เป็นต้น เป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเองที่ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถ และความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วยข้อความ รูปภาพ เสียงวิดีโอและ มัลติมีเดียอื่น ๆ ที่ถูกเก็บในรูปแบบของคลังความรู้ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคนสามารถติดต่อปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยอาศัยเครื่องมือการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย จึงเป็นการเรียนสำหรับทุกคน เรียนได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ (Learn for all : anyone, anywhere and anytime) สอดคล้องกับ วรรณยุกต์ ชาลีรักษ์ (2564) ที่ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนา รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ที่พบว่า การดำเนินงานตามนโยบาย วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านโอกาส (opportunity) มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) การเข้าถึงเท่าเทียมและเสมอภาค (2) การใช้ระบบสารสนเทศพัฒนาการศึกษา (3) การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ (4) การขับเคลื่อนการศึกษาเพื่ออาชีพ (5) การเพิ่มช่องทางในการเลือกศึกษาด้านคุณภาพ ด้านคุณภาพ (quality) มี 7 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย (2) นวัตกรรมการบริหารจัดการ (3) ระบบการคัดเลือกบุคลากร (4) หลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการ (5) การเสริมทักษะการเรียนรู้ (6) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (7) เครือข่ายมีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุน ด้านประสิทธิภาพ (performance) มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) การใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน (2) การกระจายอำนาจสู่ภูมิภาค (3) การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน (4) ความรับผิดชอบการศึกษาในทุกระดับ (5) การสร้างกลไกในการตรวจสอบ ด้านความปลอดภัย (Safety) มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ความตระหนักความปลอดภัย (2) ทักษะด้านการป้องกันตัวเอง (3) การสร้างกลไกตามหลักธรรมาภิบาล (4) การป้องกันผู้เรียนจากการถูกคุกคาม (5) ภาคิเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และข้อมูลมีการกระจายตัวน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านรูปแบบการมีส่วนร่วม ด้านกลไกการมีส่วนร่วม ด้านวิธีการเข้ามามีส่วนร่วม และด้านลักษณะของการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสระแก้ว จะให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งแบบโดยตรง และโดยอ้อม ซึ่งแบบโดยตรง ได้แก่ การร่วมกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา การร่วมจัดการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงานด้วยลักษณะของการดำเนินการในเชิงระบบ เช่น การให้ความเห็นชอบใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564)

การกำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น การสนับสนุนและจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครู การจัดหาหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการร่วมพิจารณาการวางระเบียบประเมินผลการเรียนรู้ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เป็นต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของอามิล รักชาติ (2557) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 3 อันดับ ได้แก่ 1) ควรรับฟังการเสนอแนะและความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการออกมาตรการต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน 2) ควรเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุมวางแผนการจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามโครงการของโรงเรียน 3) กำกับ ติดตามผลการดำเนินการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทมากขึ้น และแบบโดยอ้อม ได้แก่ การร่วมสำรวจความต้องการหรือข้อมูลพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนงบประมาณของทางโรงเรียน การร่วมวางแผนส่งเสริมการระดมทุนการศึกษาและทุนเพื่อการพัฒนาโรงเรียน การร่วมประสานงานกับเครือข่ายอื่น ๆ เช่น เครือข่ายของผู้ปกครอง เครือข่ายกลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เพื่อร่วมกันศึกษาวิจัยและพัฒนาการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นรายบุคคล รูปแบบการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายของผู้ปกครองนักเรียน รูปแบบการมีส่วนร่วมกับกลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และรูปแบบการมีส่วนร่วมในการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมทั้งแบบโดยตรงและแบบโดยอ้อมนี้ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสระแก้ว ประสบความสำเร็จในการรับมือกับผลกระทบด้านการศึกษาของสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ มณฑาทิพย์ โกศลจิตร (2558) ที่ทำการศึกษามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษากลุ่มโรงเรียนเครือข่ายไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในประเด็นของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา ซึ่งพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดทำคลังความรู้ประกอบการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แนะนำโดยกระทรวงศึกษาธิการ 5 รูปแบบ ให้ผู้เรียนมีอิสรภาพที่จะเลือกเรียนรู้จากรูปแบบต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับสภาพความพร้อมในการเรียนรู้ตามความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิผลได้แม้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019

1.2 โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ควรจัดทำคู่มือการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนประถมในจังหวัดอื่น ๆ สามารถใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำที่เป็นข้อจำกัดในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลร่วมจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการเข้าถึงการเรียนรู้ที่ได้รับจากโปรแกรมการศึกษาที่จัดขึ้นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ด้วยการเพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียน ปรับรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และยกระดับการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งต่อไป โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ควรถอดบทเรียนจากโปรแกรมการศึกษาดังกล่าว มาพัฒนาเป็นหลักสูตรควรมีความกระชับที่เน้นการสอนให้น้อยลง เรียนรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้น เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองได้ต่อไป

2.2 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ในการวิจัยครั้งต่อไป โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ควรสร้างความน่าสนใจในการจัดการเรียนการสอน โดยร่วมกับกลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานท้องถิ่น ที่สามารถถึงจุดเด่นทางวิชาชีพในท้องถิ่นมาสร้างเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการและสอดแทรกความรู้ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิณฉวีตร ปะโคทั้ง. (2549). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษภีบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณิชา พิทยาพงศกร. (2563). New Normal ของการศึกษาไทยคืออะไร เมื่อการเรียนทางไกลไม่ใช่คำตอบ. <https://tdri.or.th/2020/05/desirable-new-normal-for-thailand-education/>
- ณัฐริกา ก้อนเงิน. (2558). ผลการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานโดยใช้เครื่องมือการเรียนรู้ร่วมกันออนไลน์ด้วยเทคนิคดอกบัวบานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา: การสร้างทฤษฎีจากฐานราก. วารสารบริหารการศึกษา มศว., 9(16), 69-82.
- มณฑาทิพย์ โกศลจิตร. (2558). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรารณ สีนถาวร. (2553). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำเยาวชนในโรงเรียนอาชีวศึกษาคาทอลิก. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษภีบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.



- วรัญญูภรณ์ ชาลิรักษ์. (2564). การพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ.
<http://www.thaiedresearch.org/index.php/home/paperview/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
<http://www.sea12.go.th/ict/images/stories/covid2019/2564/3-info-covid-190564.pdf>.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รายงานการศึกษารูปแบบและกลไกการมีส่วนร่วมและ สมัชชาการศึกษา. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 : วิกฤตหรือโอกาส การศึกษาไทย. กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการมีส่วนร่วมและสมัชชาการศึกษา และกลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2561). ปรับการศึกษา 0.4 สู่ 4.0 ด้วย 4 แนวทาง อนาคตใหม่การปฏิรูป การศึกษาไทย. <https://tdri.or.th/2018/04/>
- อามील รักชาติ. (2557). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2001). *Education administration : theory, research and practice*. (6th ed). New York: McGraw – Hill.
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Psychological measurement.*, 30, 607-610.